

\ Raadsvoorstel

Zaak 568876

Onderwerp:	Vaststellen paraplu bestemmingsplan landschapselementen.
Openbaarheid:	Openbaar
Portefeuillehouder:	Wethouder Verbraak
Datum Raad:	26 juni 2025

\ Samenvatting

De bestaande waardevolle landschapselementen in het buitengebied zijn in 2022 geïntroduceerd. De huidige juridische beschermingsregeling daarvoor is geactualiseerd in het 'Paraplu bestemmingsplan landschapselementen'. Daartoe is in 2023 een ontwerp 'Paraplu bestemmingsplan landschapselementen' ter visie gelegd. Dit met als doel een passende juridische bescherming. Naar aanleiding van zienswijzen is een deel van de landschapselementen opgenomen in de separate actualisatie van de bomenverordening. De impact voor aanvragers van daarin opgenomen omgevingsvergunning kap is beperkter dan bij een aanlegvergunning op grond van het bestemmingsplan. Landschapselementen die niet in de bomenverordening geregeld kunnen worden blijven onderdeel van het 'Paraplu bestemmingsplan landschapselementen'.

\ Conceptbesluit

1. In te stemmen met de behandeling van de zienswijzen en de voorgestelde ambtelijke wijzigingen zoals opgenomen in de Nota van zienswijzen.
2. In te stemmen met het gewijzigd vaststellen van het bestemmingsplan 'Paraplu bestemmingsplan landschapselementen' met als identificatienummer NL.IMRO.0986.BPLandschapselement-VG01 conform de opgenomen wijzigingen in de 'Nota van zienswijzen' op grond van artikel 3.8 van de Wet ruimtelijke ordening.
3. Gedeputeerde Staten te verzoeken om zo spoedig mogelijk te berichten of eerder dan de voorgeschreven termijn van zes weken tot bekendmaking van het vastgestelde plan mag worden overgegaan.

\ Grondslag

Bestemmingsplan 'Buitengebied 2013' en de Wet ruimtelijke ordening (Wro)

\ Aanleiding

In de gemeente Voerendaal bevinden zich veel waardevolle landschapselementen. In het geldende bestemmingsplan Buitengebied 2013 zijn landschapselementen beschermd. Die bescherming is geboden voor toendertijd aanwezige landschapselementen op basis van een landschapsanalyse uit 1996 en luchtfoto's uit 2012. De afgelopen decennia is het aantal landschapselementen afgenomen. Voor het buitengebied is behoefte aan een actueel overzicht van bestaande landschapselementen. Dit overzicht is de basis voor een leesbare en hanteerbare regeling. De raad heeft in 2022 opdracht gegeven aan het college om hiervoor een passend bestemmingsplan voor te bereiden.

Medio 2022 heeft het extern bureau Viforis de actuele situatie geactualiseerd en is daarnaast een start gemaakt met het paraplu-bestemmingsplan. Een deel van de aanwezige landschapselementen is momenteel beschermd in het bestemmingsplan buitengebied 2013 en een deel in de bomenverordening. Ter verduidelijking is in het ontwerp paraplubestemmingsplan onder meer een beschrijving van soorten landschapselementen in de plantoelichting en regels opgenomen. Dit als aanvulling op het beter zichtbaar maken op het kaartmateriaal van het paraplu-bestemmingsplan. Daarnaast is de bestaande aanlegvergunning voor veranderingen aan landschapselementen geactualiseerd. Met de nieuwe juridische regeling wordt door een actuele aanlegvergunningsystematiek behoud van landschapselementen en een goede handhaving daarop mogelijk gemaakt. Dit in samenhang met de voornamelijk

agrarische hoofdfunctie van de bewuste percelen.

\ Doel

Het doel is om bestaande landschapselementen optimaal te beschermen in relatie tot met name het agrarische hoofdgebruik van het buitengebied door het vaststellen van het paraplu bestemmingsplan 'Landschapselementen'.

\ Argumenten en kanttekeningen

Beleidscontext bescherming landschapselementen

Met het paraplu bestemmingsplan landschapselementen biedt de gemeente een beter leesbare en handhaafbare regeling voor de bescherming van bestaande landschapselementen. Landschapselementen zijn namelijk waardevol als dragers van de natuur in het buitengebied. Naast het belang vanuit behoud van biodiversiteit leveren landschapselementen een bijdrage aan de vermindering van wateroverlast door betere infiltratie van oppervlaktewater in de bodem, de vermindering van hittestress (door bomen en bosschages) en de recreatieve beleving.

Voor bestaande landschapselementen zijn meestal subsidieafspraken gemaakt met het bevoegd gezag de provincie. Zo bestaan diverse mogelijkheden voor een subsidieaanvraag voor de aanleg van landschapselementen. Voor het beheer van landschapselementen kunnen particulieren gebruik maken van de subsidie Agrarisch Natuur en Landschapsbeheer (ANLB), via de Coöperatie Natuurrijk Limburg. Daarnaast heeft de provincie voor landschapselementen spelregels vastgelegd in het provinciaal Programma Landschap 'Mooi Limburg. Samenwerken aan de identiteit van het Limburgs Landschap'. In het Nationaal Strategisch Plan (NSP) voor Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB-NSP) zijn bovendien subsidiemogelijkheden opgenomen zoals via de ecoregeling of via het Agrarische Natuur en Landschapsbeheer om landschapselementen te onderhouden.

De provincie stimuleert het beheer van die landschapselementen onder meer door diverse subsidiemogelijkheden. Ook ontwikkelt de provincie in samenwerking met beheerorganisaties beleid voor bestaande en nieuwe elementen. De gemeente maakt landschapselementen planologisch mogelijk en regelt de bescherming door te toetsen bij beoogde wijzigingen in aard en omvang. Dit aan de hand van een omgevingsvergunningtoets en toezicht/handhaving.

Passende bescherming door bestemmingsplan in combinatie met bomenverordening

Voorafgaand aan de tervisielegging van het paraplu bestemmingsplan heeft extra participatie plaatsgevonden. Medio oktober 2023 hebben namelijk twee inloopavonden met grote opkomst plaatsgevonden. De eigenaren en gebruikers van landschapselementen die in het ontwerp bestemmingsplan zijn opgenomen zijn daar informeel geïnformeerd over de planologische aanpak en de gevolgen voor de landschapselementen. Dit aan de hand van de werkversie van het paraplu-bestemmingsplan. Diverse suggesties op met name perceelsniveau zijn meegenomen in het vast te stellen bestemmingsplan. Bovendien zijn achteraf tientallen vragen beantwoord en enkele premature zienswijzen ontvangen.

Het college heeft naar aanleiding van de zienswijzen besloten om een combinatievariant bomenverordening uit te werken. Tijdens een themabijeenkomst met de raad op 21 november 2024 is de opzet van de combinatievariant in de beleving van het college positief ontvangen. Met de combinatievariant ontstaat een passende balans tussen juridische bescherming en impact voor betrokken eigenaren/pachters.

In het vast te stellen paraplu bestemmingsplan zijn alleen nog de graften, steilranden, holle wegen en poelen opgenomen. Deze elementen zijn en blijven namelijk in een bestemmingsplan beschermd, met name vanwege provinciale regels in de omgevingsverordening en de systematiek van de bomenverordening. De overige elementen zijn houtopstanden zoals bomen, singels, bosjes en hagen. Deze zijn uit het paraplu-bestemmingsplan gehaald en opgenomen in de bomenverordening. De bomenverordening wordt daarom separaat geactualiseerd.

Minder impact bij vergunningaanvragen houtopstanden

Bestaande houtopstanden in het buitengebied zijn al beschermd met een vergunningstelsel. Denk daarbij aan houtopstanden zoals bomen, singels, bosjes en

hagen. In de huidige bomenverordening is echter slechts een deel van de te beschermen houtopstanden opgenomen. Een groot deel valt net als graften, poelen, holle wegen onder het vergunningstelsel van het bestemmingsplan buitengebied uit 2013. In een actuele bomenverordening kan voor veel houtopstanden bescherming worden geboden met minder impact voor de vergunningaanvrager. Daarvoor is een separaat raadsvoorstel uitgewerkt waarbij inhoudelijk aansluiting is gezocht op het gewijzigde 'Paraplubestemmingsplan landschapselementen'.

Procedurele afwikkeling onder de oude Wet ruimtelijke ordening

Vanwege de invoering van de Omgevingswet is het ontwerp bestemmingsplan voor januari 2024 ter visie gelegd. Dit om langdurige procedurele vertraging te voorkomen vanwege de noodzaak tot het opstellen van een complex Omgevingsplan. Het besluit omtrent vaststelling zal daarom plaatsvinden onder het overgangsrecht van de Wet ruimtelijke ordening. De provincie heeft bij het ontwerp en afstemming van het voorstel tot vaststelling aangegeven geen aanleiding te zien tot het indienen van een reactie. Daarom kan worden verzocht om vervroegde publicatie.

\ Relaties met programmabegroting en/of visiedocument

Versterking van het landschap is een bouwsteen van de Omgevingsvisie Voerendaal 2016-2030 en aandachtspunt van het Coalitieakkoord 2022-2026. Bescherming van de bestaande landschapselementen is daarbij belangrijk. Met name vanuit het oogpunt van klimaatadaptatie leveren landschapselementen namelijk een belangrijke bijdrage aan de biodiversiteit, het voorkomen van hittestress en waterbeheersing van het buitengebied.

\ Financiële, juridische en organisatorische consequenties

Het parapluplan komt tot stand op initiatief van de gemeente. De plankosten werden gedeeltelijk gedekt door het budget Bestemmingsplannen (680101-38900). De kosten voor de werkzaamheden (inclusief meerwerk) ter hoogte van in totaal 32.500 euro zijn reeds verantwoord in de jaarrekening 2023. Het meerwerk van 20.000 euro vond plaats ten behoeve van extra inloopavonden en was voorzien, gelet op het interne capaciteitstekort voor de zorgvuldige behandeling van reacties en zienswijzen. Aangezien de gemeente initiatiefnemer is, hoeft geen planschadeverhaalsovereenkomst te worden gesloten. Gelet op het conserverende karakter en omdat geen ontwikkelmogelijkheden werden toegevoegd, wordt de kans op planschade gering geacht.

\ Bekendmaking, uitvoering en communicatie

Het vastgestelde bestemmingsplan wordt conform de voorschriften vanuit de Algemene wet bestuursrecht/Wet ruimtelijke ordening via de gebruikelijke kanalen gedurende zes weken ter inzage gelegd. Tijdens deze termijn kan beroep en/of voorlopige voorziening worden ingesteld bij de Raad van State. Voor informatieve vragen over het vastgestelde bestemmingsplan wordt de mogelijkheid geboden met inloop op afspraak. Dit in samenhang met inloop op afspraak over de geactualiseerde bomenverordening.

De provincie is akkoord met de planopzet. Het gewijzigde plan is gedeeld met de provincie en geeft naar verwachting geen aanleiding tot een gewijzigde provinciale reactie. Na vaststelling zal de beleidsmedewerker Natuur en landschap in regulier beleids- en beheeroverleg landschap met de provincie de planinhoud delen in combinatie met de actualisatie bomenverordening.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN VOERENDAAL

namens dezen,
de secretaris,

C.J.H.M. Janssen

Dit document is elektronisch aangemaakt en elektronisch ondertekend.